

DR. FR. KOS:

ROKOPIS SIMONA JENKA.

Pred sabo imam znamenito rokopisno knjižico, ki obsega v mali osmerki 200 strani in pa kazalo. Popisanih je 182 strani, ostale so prazne. Naslov tej knjižici je: „Poezije. Zložil Simon Jozipovič Jenko“. To je zbirka Jenkovih pesmi, katero je pesnik, kakor se kaže, do 127. strani spisal o velikih počitnicah leta 1855., tedaj takrat, ko je dovršil ljubljansko gimnazijo. To sklepam iz tega, ker do navedene strani pesmi niso kronološko razvrščene; tudi sta do tusem pisava in črnilo enotna. Od 127. pa po 182. strani so pesmi spisane v kronološkem redu ter spadajo v dobo od 9. septembra 1855 do 9. junija 1857.

To rokopisno knjižico je Simon Jenko podaril svojemu prijatelju, rajnemu doktorju Sterbencu, kar tudi kažejo besede, napisane na naslovni strani. Po Sterbenčevi smrti jih je dobila njegova kuharica, in ta jih je dne 4. julija 1902. podarila gospodični Mariji Bučar-jevi, sedaj gojenki četrtega tečaja na c. kr. ženskem učiteljsku v Gorici.

Naslednje vrstice imajo namen, da opozoré na ta dragoceni zaklad slovensko občinstvo, posebno pa tiste gospode, ki se temeljiteje pečajo s poezijami Simona Jenka. Večina tu se nahajajočih pesmi je pač že natisnjena, vendar vse še ne. Nekako ena tretjina tu spisanih pesmi še ni priobčena. Zanimivo je, kako je pesnik to ali drugo pesem popravljal. Tu ali tam je kaka kitica prečrtana in zraven nje je po ena ali pa po več kitic pripisanih. Marsikatera pesem je prvotno imela ves drug naslov, kakor ga ima dandanes; tako ima n. pr. znana pesem „Adrijansko morje“ v rokopisni zbirki naslov „Solza“.

Tu hočem po vrsti navesti naslove raznih pesmi, katere obsega ta zbirka. Lahko rečem, da je pesnik vse te pesmi zložil še kot m la-

denič. V oklepu je pridejan datum, kdaj je nastala ta ali ona pesem. Pri nekaterih pesmih manjka datuma, kar hočem zaznamovati s samo potezo v oklepkih. Pri nekaterih pesmih, posebno pri takih, katerih z moralnega stališča ne moremo pohvaliti, je pozneje pesnik pripisal besedico „vun“ ali pa „preč“. Na strani 182. se nahaja naslednji stavek:

PS. Ko bi vedil, da imam kje kacega sovražnika, bi tebi sivi Jupiter tukej še eno odo naredil i bi te prosil, mu tega zvezka nikoli v roke ne dati.

Servus!

Simon Jenko l. r.

To kaže, da nekatere njegovih pesmi niso bile namenjene za širše občinstvo, temuč le za ožji krog njegovih prijateljev.

V tej zbirki se nahajajo naslednje pesmi:

1. Vvod (dat. 24. aprila 1855); 2. Pesnik (11ega maja 55); 3. Po bolezní (4. junija 55); 4. Sonet (7. maja 55); 5. Mladenič na zeleni gori (poznejši popravki pri tej pesmi so iz leta 1856.); 6. Angelj tužnih (5. oktobra 53); 7. Moč ljubezni (? nov. 54); 8. Naša moč (—); 9. Pevec (—); 10. Izviri srca¹⁾ (53); 11. Pesmica (—); 12. Ljubezen (—); 13. Sprememba (—); 14. Dekletu (28. oktobra 54); 15. Gazelica (—); 16. Pod gradom (—); 17. Pastirček (—); 18. Na snegu (—); 19. Mladeneč i potok (—); 20. Srečnimu (—); 21. Divja roža (—); 22. Cekin²⁾ (—); 23. Planinar (54); 24. Sonet (51); 25. R. K. M. (—); 26. Naj

¹⁾ Natisnjena je ta pesem pod naslovom „Ptici“ (Izdaja Funtkova, str. 13), kjer pa manjka ena kitica, ki se glasi:

Odperto le še za gorje
Te rane skle, bore serce?
Le čakaj, čakaj malo dni,
Saj ti rešenje delječ ni.

²⁾ Ta pesem se v rokopisni knjižici, posebno pa v začetku in na koncu v marsičem loči od tiste, katera je natisnjena v Funtkovi izdaji (str. 104.)

Prva kitica se glasi:

Ko sin slovo jemal,
So mati zlat cekin
Podali mu v spomin
On . . . ga je djal?

bo! (—); 27. Po noči (—); 28. Meglenica (—); 29. Spremin (? decembra 54); 30. Meglenica (—); 31. Primera (—); 32. Neločljivost (—); 33. Zaklad (15. septembra 53); 34. Petja moč (Schiller) (—); 35. Dan slovanski (22. avgusta 53); 36. Pod milim nebom (22. februarja 54); 37. Pesem (16. nov. 53); 38. Mlinarica (7. avg. 54); 39. Plesavca (27. oktobra 53); 40. Meglenica (30. maja 54); 41. Pobratimija (7. decembra 54); 42. V sobi (—); 43. Ajdovska deklica (Vila Zlatinka) (15. oktobra 54); 44. Človek (54); 45. Deklica (—); 46. Solze Slovincove (—); 47. I. Solza ¹⁾ (—); 48. II. Solza ²⁾ (—); 49. III. Solza ³⁾ (—); 50. IV. Solza (—); 51. Na klanci (—); 52. Na ledi (7. januarja 54); 63. Zakladi (—); 54. Zlatoust (—); 55. Na Kamnem gradu (—); 56. Soritica (sic!) (29. julija 53); 57. Ena prav fletna (9. decembra 54); 58. Gerlice (16. decembra 54); 59. Popotni (18. decembra 54); 60. Tici (8. julija 53); 61. Poslanka (14. jan. 55); 62. Tesnoba (29. julija 53); 63. Časi i človek (17. novembra 53); 64. Lovec (23. jan. 55); 65. Pastir poje (24. decembra 54); 66. Čolnar (2. februarja 55); 67. Posavski glasovi (31. januarja 55); 68. Mrakljenje solnca (? februarja 55); 69. Sveti Nikolaj (konec 54); 70. Kes (23. marca 55); 71. Na sorškimi polji (4. aprila 55); 72. Summo Jovi (17. aprila 55); 73—75. Tri sonete Kmetičici (16. apr. 55);

76. Jasnica ¹⁾ (14. apr. 55); 77. Tabaku (29. marca 55); 78. Ognjoplamtič (? 0. marca 55); 79. Morske božanstva ²⁾ (10. marca 55, 20. aprila 55, 6. maja 55); 80. Obupanec (12. junija 55); 81. Nasprotni prošnji (16. junija 55); 82. Sanjač (22. junija 55); 83. Vedni nasprotnik (3. julija 55); 84. Lób Baruh (15. februarja 55); 85. Zakaj pa jaz ne morem spati? (6. oktobra 53); 86. Na razpotji ³⁾ (9. avgusta 55); 87. Bogoslovec (9. avgusta 55); 88. Vprašanje (52); 89. Pomlad (14. julija 52); 90. Meglenica (25. okt. 53); 91. Pisavka ⁴⁾ (16. julija 55); 92. Vasvavec (52); 93. Součenci (? julija 55); 94. Sveti Prometej (16. oktobra 53); 95. Voznica (9. septembra 55); 96. Tičar (14. septembra 55); 97. Pred odhodom (21. septembra 55); 98. Čudna roža (9. septembra 55); 99. Od Janezove Neže (2. avgusta 55); 100. Jetnik (7. oktobra 55); 101. Snica (26. okt. 55); 102. Jeremiada (29. oktobra 55); 103. Smert (5. novembra 55); 104. Noč (12. novembra 55); 105. Tolažba (17. decembra 55); 106. Pijanec poje (20. decembra 55); 107. Reza pri oknu (28. decembra 55); 108. Zimski večer (16. januarja 56); 109. Pri potoku (29. januarja 56); 110. Pogreb (6. februarja 56); 111. Lilije (22. febr. 56); 112. Pa nobenega ne (2. aprila 56); 113. Mati (5. aprila 56); 114. Poskočnice ⁵⁾ (7. aprila 56); 115. Spomin (26. maja 56); 116. Zdravljica (3. junija 56); 117. Zadnji večer (27. septembra 56); 118. Razni čuti (27. decembra 55); 119. Golufana (26. okt. 56); 120. Obujenke (29. okt. 56); 121. Obujenke 1. (29. okt. 56); 122. Obujenke 2. (29. oktobra 56); 123. Obujenke 3. (29. oktobra 56); 124. Obujenke 4. (29. oktobra 56); 125. Obujenke 5. (1. novembra 56); 126. Obujenke 6. (20. novembra 56); 127. Zakaj me ne ljubiš? (15. decembra 56); 128. Anabaptist (21. decembra 56); 129. Zimski dan (3. januarja 57); 130. Serce trepeče (7. januarja 57) (po Megleniči št. 90); 131. Obujenka 7. (15. januarja 57); 132. Obujenka 8. (26. januarja 57); 133. Obujenka 9. (29. januarja 57); 134. Obujenka 10. (22. februarja 57); 135. Lipa (27. februarja 57); 136. Studencu (9. marca 57); 137. Obrazi (—); 138. Obrazi 1. (—); 139. Obrazi 2. (—); 140. Obrazi 3. (—); 141. Obrazi 5. (sic!) (22. apr. 57); 142. Obrazi 6. (29. aprila 57); 143. Poezija i proza (4. maja 57); 144. Obraz 7. (5. maja 57); 145. Obraz 8. (13. maja 57); 146. in 147. Pesmi (14. maja 57, 16. maja 57); 148. Morski duhovi (17. maja 57), po pesmi „Morske

Tu je nekdo izradiral dotično besedo.
Zadnja kitica se glasi:

Ti znamnje si cekin
Ti volje materne
Natanko spolnjene —
Veljal bo ta spomin.

¹⁾ Ta pesem nam je znana pod naslovom: „Slovenska zgodovina“ (Funtek, str. 65). Poglejmo, kako se je ta pesem izprva glasila:

V zlatih čerkah v zgodovini
Se bero narodov čini;
Pa med njimi moj'ga ni,
Oh od njega glas molči!

Druzi na vojsko kervavo
Za domačo grejo slavo;
Naš junak na boj hiti,
Pa ne ve, č'mu toči kri.

Vsak rod lepih let kaj ima;
Moj le en ga sam'ga nima,
Moj še srečen nikdar bil,
Svobode nikol' ni vžil.

Druzim ljudstvom pozne leta
Sreče prihod še obeta;
Pa za moje nade ni,
Zanj le grob odpert reži.

²⁾ V raznih izdajah tiskana pod naslovom: „Samo.“

³⁾ Znana pod imenom: „Adrijansko morje.“

¹⁾ Znana pod naslovom „Pomladanska“.

²⁾ Ta pesem ima 23 kitic in nje vsebina se le deloma vjema s pesmijo „Morski duhovi“ (Funtek, 124), ki ima 14 kitic.

³⁾ Tiskana je ta pesem v „Kresu“ VI, str. 8.

⁴⁾ Ta pesem se le malo loči od pesmi „Pisavec“, (Funtek, 33). Razlika je ta, da v prvi govori dotične besede ženska oseba, v drugi pa moška.

⁵⁾ Ta pesem ima pet kitic. Tiskani sta dve pod naslovom „Koroši“ (Gangl, 80).

božanstva“; 148. Ptujki (1. junija 57); 150. Obraz 9. (9. junija 57).

Ako E. Gangl trdi, da pesmi, ki so tiskane v tistem zvezku, katerega je on uredil, segajo večinoma v zadnja leta Jenkovega življenja, moram k temu dostaviti, da to ni popolnoma resnično. Mnogo jih je iz njegovih dijaških let, kakor n. pr. „Po boleznih“, „Sonet“, „Pod gradom“, „Mladenič in potok“, „Marija“, „R. K. M.“, „Meglenica“, „Neločljivost“, „Petja moč“, „Solze“, „Prijetna komedija“, „Koroši“, „Lepa Neža“, „Čolnar“, „Bežite, misli črne!“ in še nekatere druge. Kakor se vidi, so iz njegovih gimnazijskih let vse tiste v Ganglovi izdaji, katere pesniku ne delajo posebne časti in o katerih bi želeli, da bi jih bil izdajatelj prezrl.

Tu hočem iz omenjene rokopisne zbirke navesti nekatere še ne natisnjene pesmi Simona Jenka. Prepisal sem jih tako, kakor sem jih našel. Dobro bi bilo, da bi kdo spravil na dan še druge nenatisnjene pesmi, katerih je še precejšnje število, razen nekaterih, ki niso za tisk.

IV. Solza.

(Str. 56.)

Ti ravnina, polje laško,
Ti si pilo kri junaško,
Ti pokrilo trupel broj,
Ki jih je posekal boj.

Le odpri mi grobe svoje,
Daj nazaj mi brate moje
I ki tvojo perst gnoji,
Daj nazaj mu serčno kri.

Kaj bo polje ravno dalo?
Saj je lastnih pokopalo
Sinov več, kot sto i sto
V domovja sveto zemljo.

Vi, ki ste jih h klanju gnali,
Serčno kri njih prelivali,
Vam pravice vpije glas:
Bo prišel plačila čas!

Sirotica.

(Str. 61.)

Mati, moja mamica!
Kaj pomeni grob leta?
Križa ni nobenega,

Ni ga kamna rezan'ga,
Ki povedal bi,
Kdo da tu leži.

Tiho, tiho, sinko moj,
Tu počiva oče tvoj
Preden si ga klicat' jel,
Bog ga k sebi je uzal.
Priporoči zdaj
Se mu v sveti raj

Sin na grob pokleknil je,
Nežno sklenil ročice,
Solz napolneno oko
Pa obernal je v nebo.
Prošnjo angeli
V raj prinašali.

29. julija 1853.

Snica.

(Str. 135—137.)

Senica vesela	Zdaj snica prezeba
Letala okrog,	Ne baha se več,
Tako-le je pela,	Ker jesti je treba
Da zlega se log:	I piča je preč.

Pozdravljena hosta,	I preden je zima,
Pozdravljen moj dom;	Tla bele snega,
Po tebi pa prosta	Že k hiši prikima
Prepevala bom.	I iše peška.

Saj solnce mi sije	I jaz pa napravil
Me rosa poji	Sem hišco z bezga
I goša mi krije	Na češpljo nastavlil
Gnezdo pred ljudmi.	Jo v sredo verta.

Zatorej zapojmo	I kmalo zagleda,
Sred varnih gošav,	Kar trebuh želi,
Ljudi se ne bojmo	Se semtertje vseda
I njihovih nastav.	I sline cedi.

Pa zgine čas leta,	Priskače i vade
Derve se megle,	Si vzame en kos
Drevje se obleta	I deščica pade
I rože vene.	Bahavki na nos.

Zdaj abote svoje
Plačilo ima,
I pesmico poje
Od dražih peška.

26. oktobra 1855.

Smert.

(Str. 138—139.)

Stara hči očeta greha,
Tvoja kosa ne preneha
Grobov z žertvami polnit';
Mlade srečne i bogate
Revne ž njimi vabiš v svate,
Kdo se more le ognit'?

DR. FR. KOS:

ROKOPIS SIMONA JENKA.

(DALJE.)

Vila Zlatinka.(Ajdovska deklica.)¹⁾

(Str. 46, 47.)

Vila Zlatinka na gojzdu prepeva,
Od jutra, da ugasne luč belega dneva,
Na svilenih rjuhah cekine prešteva.

Zagleda na gori pastir jo na paši,
Močno se neznane podobe ustraši;
Al' ona mu reče: „Nikar se ne plaši!

Nič hudega jaz ti ne bodem storila,
Le eno dobroto bi te poprosila,
Gotov' ti ostala ne bo brez plačila.

Glej žarki mi solčni pripekajo lice;
Prinesi mi z verčem prehladne vodice,
Ki teče spod skale tik goste gorice.“

Mladeneč je storil, kar ona mu reče,
Verč vzame, po gori navdoli jo steče,
Do tjekaj, kjer voda iz zemlje priteče.

Ko lice si v hladni je vodi oprala,
Ga ajdovska deklica tak je prašala:
„I kaj za plačilo nek bodem ti dala?“

„Če, kar bi te prosil, mi bodeš storila,
Naredi, da (dosti mi bode plačila)
Ne bova se z materjo nikdar ločila.“

Da prošnja spolnila se bo, mu obljubi.
Podati domu se trenutka ne gubi
Povedat veselje to materi ljubi.

„Povedat' vam, mati, 'mam čuda neznane!“
Tak kliče i v hišico z radostjo plane:
Pa mati na postelji nič se ne gane.

Ko materne vidi on lica že blede,
Serce nezrekljiva mu žalost zasede,
I več mu iz ust ni nobene besede.

Čez postljo so bledega našli ležati,
I materne v svojih ročicah deržati;
Mertva sta oba bila, on in ino mati.

I v zemljo globoko so jamo skopali,
I skupej so mater i sina v njo djali,
Tam skupej ostanki so njujni ležali.

¹⁾ Prvotni naslov tej pesmi je bil „Ajdovska deklica“. Pozneje je pesnik ta naslov prečrtal ter zapisal nad njim „Vila Zlatinka“.

O vila Zlatinka, kar si obljubila,
Natanko, preveč si natanko spolnila:
Pokriva obadva le ena gomila.

15. avgusta 1854.

Löb Baruh.

(Str. 113—115.)

Na Dunaji, v cesarskim mesti
Gospode žlahtne zbor sedi,
Vsak 'z družih krajev je Evrope,
Vsak družga roda i kervi.

I ko sede krog dolge mize
I ko jim teče vinca slast,
Se bratov eden s čašo dvigne:
Izpij ga vsak na doma čast!

I dvigne vsak se s čašo v desni
Izprazni kupico do dna,
Le eden je, ki se ne gane,
Ki sterma zre pred se na tla.

„Prijatelj k nam se v društvo siliš,
Pa se ne ganeš, le molčiš,
Ko se ime nar slajši sliši;
Nesvet ti zbor saboj gerdiš!“

Kri Izraelcu v lice sili,
Trepot po udih mu zleti:
Se strastno dvigne, čašo zgrabi,
Očes solznih tak govori:

Moj narod nima domovine
Nemirno klati se okrog,
Al' rodil je mož slavevrednih —
Le-te naj živi večni Bog!

15. februarja 1855.

Součenci.

(Str. 123—125.)

Bril.

Bril je bodeč;
Kar bi skor rekel,
Koj bi se spekel,
Koj bo preveč.

Merhar.

Če bo na sodni dan
Natanko Bogu pravil
Kol'kokrat se je zaljubil

Jaz bi glavo zastavil,
Da Bog čas bode zgubil
Da sodbo bi odpravil,
Preden bo dan končan.

Tušek.

Sicer ga Bog ni zanemarl,
Serce le babje mu je vstvaril.¹⁾

Skubic.

Celo potrebo za hišo imaš;
Kaj ti pomaga, k' je zidať ne znaš?²⁾

Stritar.

Da ni od naše baže
Beseda vsaka kaže:
Kar bo za tebe belo,
Se černo mu bo zdelo.³⁾

Sajovic.

Da psičkov brez repov ni
Zmirej sem sodil;
Pa Sajovic me uči,
Da sim se zmotil.

Osenar.

Da glavo na pravi konc bi spravil,
Tebe, Tonče, nanjo bi postavil.

Otoničar.

Na smertni še postelji vrag
Imel ž njim veliko bo silo,
Če bode še vedno enak,
Saj vmreť se ne bo mu ljubilo.

Corona plebis.

Na vas druge epigram iskati,
Pravi se: Komarje podkovati.

Voglar.

Če potreb'vali bi v šoli drevarja,
Svetujem vam, izvolite Voglarja.

Starè.

Spoznanja drevo
Prineslo je zlo
Med revne ljudi,
To kažeš nam ti.

? julija 1855.

Tabaku.

(Str. 86.)

O rajska roža, herba nicotiana
Ki si čez sinje morje se podala,
V Evropi naši stari zasijala,
Kot svitla zvezda, pred nikdar poznana.

¹⁾ Glej Jenkove pesmi, izd. Gangl, str. 100.

²⁾ Ravno tam.

³⁾ Ravno tam; „Kres“ VI, str. 8.

Še s tabo z lica kislica se pana;
Amerikanska moč ti ni ostala,
Da s svojimi oblaci bi odgnala
Z obraza sitno muho i muhana.

Da vender ljubim, tak te ljubim vroče,
Da serce mi v perst černo preoberni;
Ali namest' tega mu drugo vstvari;

Popred pozabit' te mi ni mogoče,
Saj tebi, preden v postljo v zemlji černi
Bom djan, veljal bo zdihlej: Bog te obvari!

29. marca 1855.

Sveti Nikolaj.

(Str. 77 79.)

Branjevec.

Kupujte, kupujte odpustikov zlatih,
I jabelk dobiti vam boljnih ni moč;
Miklavžev rudečih i belobradatih
Ponujam vam parkeljnov černih kot noč;
I tukej poglejte je leskovo olje,
Za spridene včasih sinove nar bolje.

Ded.

Jô, kakšen hrup i kakšno mergolenje!
Glej, kaj razstavljen'ga se vse dobi!
Pa kaj? igrača nam je vse življenje,
Dokler prihodnost bolj nas ne zuči.
Pa kdo bi nevošljiv jim hotel biti?
Jaz ne, ampak raj koj pogledat' čem,
Kaj vnukom nar bolj bi bilo kupiti,
I koj, da pred iz te druhali grem.

Gizdelin.

Kdo vruga bil mislil, da dans lepotije
Ljubljanske skazale se bodejo vse;
Le glej jo le uno, kak moško jo vije,
Al' uno, kako našopirjena gre.
Na uno stran gredem, kjer veči je gneča,
Ker vije se komaj telo ob telo,
Tam nije drugači, da vsaka me sreča,
Od blizo lepote pogledam lahko.

Mož.

Le hitro, moja, nakupiva,
Sej dosti več potreba ni;
I potlej ročno umakniva
Iz gneče sitnih se ljudi.

Žena.

Jaz le ne vem, kaj tak te žene
Čimu mudi se ti, ne vem:
Če le rad domu spravil mene,
Le idi ljubček, koj za tabo grem.

Duhovnik.

Slabost človeška je zares velika,
 Da k dnevu tak višocega svetnika
 S'cer kupiti vsak ima kakor stvar,
 Pomenk navade pa jim c'lo ni mar.
 Da ta večer bi zbudil jim občutek,
 Da vsako ljubo uro, vsak trenutek,
 Na nje izliva večno dobri Bog
 Darove svojih milostljivih rok!

Pavliha.

Miklavž, kar tukej je ljudi,
 Pa vendar tvoj vsakteri ni;
 Le čuj i primaruha kmalo,
 Kaj mojih je, se bo skazalo;
 Treré, treré, Ljubljana bela!
 Treré, treré, Ljubljana cela!
 Le glej jih, tebi vkljub za mano
 Treré jih žene skoz Ljubljano.

Gospodična.

Miklavža sem zbrala, kupila sladčic,
 Kupila sem parkeljna dimastih lic,
 Kar mojim sestricam Miklavž bo podelil:
 Še zalih Krajničic bom eno kupila,
 Ki sim jo pa družimu kom' odločila,
 Z njo ljubega mojega bo razveselil.

Druga gospodična.

Le šali, le šali, pa z zalo Krajnico
 Mu dala na zadnje boš svojo ročico.

Perva gospodična.

Ti jezik hudobni, ne misli, kaj pravi,
 Od svoje ročice raj kaj mi povej —
 Pa hiti, Krajnice 'scer pred nama spravi,
 Kot medve kupiti vtegnile bi kaj.

Branjevec.

Kupujte gospoda, ker čas potekuje,
 Kupujte gospoda, res zadnji je čas;
 Miklavž že po celi Ljubljani daruje,
 Močno se je bati, da zgrešil bi vas.

Konc. 1854.

(Konec.)

Pa nobenega ne.

(Str. 149.)

Trije me ljubijo,
 Trije me snubijo.

Prvi je bogat kmet,
 Oču bi bil ljub zet.

Drugi je priden bolj,
 Materi bolj po volji!

Tretji je mlad soldat,
 Jaz bi ga tla jemať.

Pa mi je glas prišel,
 Da bo na vojsko šel.

Ktere mi silijo,
 Mi jih ne usilijo.

Kter'ga pa jaz želim,
 Tist'ga pa ne dobim.

Jaz pa že rekla sim,
 Da bom odrekla vsim.

2. aprila 1856.

O b r a z 9.

(Str. 182)

Kukavica skrita
 Med veje zelene
 Po širocem logu
 Veden kuku žene.

Kakšna se zgodila
 Tebi je krivica
 Da nenehom tožiš
 Temnosiva tica?

O saj vem, zakaj se
 Žalostno oglašáš;
 Čula prej si mene,
 Zdaj me oponašáš.

9. junija 1857.

DR. FR. KOS:

ROKOPIS SIMONA JENKA.

(KONEC.)

Anabaptist.

(Str. 164–166.)

Kislega še vedno lica
Vozi Karon stergan čoln,
V čolnu duše, kih pravica
Kliče pred Minosov tron.

Dve ste duši v čoln stopili
Brez trebihov, brez peta,
Ravno kar ste se ločili
Od prijaznega mesa.

„Dva junaka iz Ljubljane!“
Čmerni Karon zanosla,
Ko ob bregu čoln obstane;
'Z čolna stopita duha.

Veličastno, kot en paša,
Na prestolu kralj sedi,
K prvemu obrnjen vpraša:
Kak si se poslužil dni?

„Nič po krajnski, nichts, ich bitte,
Damit geht's mir nimmer recht;
's ding ist bei uns nicht mehr sitte.
Ist für noble leut' zu schlecht.“

Minos gleda gor debelo;
Sam ne ve, če bi verjel,
Da pod se Ljubljano belo
Silni Nemeč bi bil vzel.

K družemu se zdaj oberne,
Nemškovači začne z njim;
„Niks tajč, hitro ta zaverne,
Jest le krajnsko govorim.“

Nemca v nemški raj postavi,
Kjer je zelje, pije pir;
Krajnca v raj slovenski spravi,
Kjer je žgance in krompir.

Stari urbar še poiše,
Jezon zgrabi za pero,
Pa ime Ljubljane zbríše,
Ričet da j' ime novo.

21. decembra 1856.

Zakaj pa jaz ne morem spati?

(Str. 115, 116.)

Zakaj pa jaz ne morem spati?
Saj solnce spanja mi ne krati,
Že davnej je za goro šlo;
Tud' tica pevka me ne moti,
Zakaj sedaj molči v tamnoti:
Vender še čuje mi oko.

Zakaj pa jaz ne morem spati?
Saj roža spanja mi ne krati,
Zaperla pisani je cvet
Ne moti me rib bistrich čeda,
Že davnej tma vodo obseda,
Potihnil v nji življenja sled.

Kaj družega ne da mi spati:
Tam zvezda na nebeški trati
Mi mirno spati ne pusti,
To ti si, ko sva se ločila,
Za pričo tiho odločila
I ž njo moj duh zdaj govori.

Nji izročujem želje svoje,
V nji berem zopet želje tvoje,
I serce svoje ž njim pojim,
To nado sladko vanj mi lije,
To lepši mi kot solnce sije,
I torej pride, da ne spim.

6. oktobra 1853.

Časi i človek.

(Str. 70, 72.)

Ko solnce še čez raj vshajalo,
Človeku srečnimu sijalo,
Nadlog nobenih vid'lo ni;
Kako lepo tačas na sveti
Pač moglo biti je živeti
Brez kake tuge mirne dni!
Zakaj ti časi pretečeni
Vsi meni so zaperti?
Zakaj je od zibeli k smerti
Tak kratek tek odločen meni?

I ko potem dni sreče plodnih
Doživel v časih bolj prihodnih
Je dokaj sveta gospodar,

I v društvu je z naravo živel
I z duhom vsako stvar oživil,
C'lo kamen storil v umno stvar:
Zakaj ti časi pretečeni itd.

I ko pozneji čas nastopil,
Z njim duh človeški više stopil,
Spet k viru svomu hrepenel
I misli mislil je globoke,
I meril čudeža visoke;
Do vrat nebeških je došel:
Zakaj ti časi pretečeni itd.

Ko solnce časov tih zaide,
I nova doba v bitnost pride,
I pride z njo nov uma plod;
Po novih potih zopet hodil,
Je nove kraje um prebrodil,
I v novim sveti bil povsod:
Zakaj ti časi pretečeni itd.

Kar je prehodil zdaj i vedno,
Kar je prehodil uro sledno,
Odpertega mi malo je;
Zasé je drevje le cvetelo,
Na njim je sadje dozorelo,
Naprej oddalo seme le:
Tako ste časi pretečeni
Vsi meni skor zaperti;
Ker od zibeli je do smerti
Kaj kratek tek odločen meni!

17. novembra 1853.

Dan slovanski.

(Str. 35, 36.)

Prišel bo odmenjeni čas,
Ko bode razlegal se glas
Od krajev, kjer solnce izhaja,
Do krajev, kjer solnce zahaja,
Ko klical Slovane bo vkup
Od krajev vsih vojskini hrup:

Na vojsko, junaci, na bor!
Na černe osvete pomor!
Kar Laba vas je porodila,
Kar Donava močna gojila,
Vi vsi, kar napaja vas Don,
I kar vas preživlja sedlon;

Vsi čujte grometi na glas:
Prišel je odmenjeni čas!
Od krajev, kjer solnce izhaja,
Do krajev, kjer solnce zahaja,
Kar nosi Slovana ime,
Naj složno poda si roke!

V potocih preлива se kri!
Le zemlja, ki prešnje si dni
Kri hrabrih očetov popila,
Se s trupli njihovi gnojila,
Sovražnikov kervco popij,
Sovražnikov trupla pokrij!

Nad črnimi grobi vesel
Slovan bo zastave razpel
God slobode nove praznoval,
Sveta bo stranem oznanoval
Veselega petja odglas,
Da tu je odmenjeni čas!

22. avgusta 1853.

Človek.

(Str. 48 - 50.)

Ko si doveršil, duh, stvarjenje,
I zadnjič vse lepote cvet,
Človeka zbudil si v življenje
I v last mu dal vesoljni svet,
I uma luč mu vtisnil v glavo,
Krepost i moč mu v roko dal:
Kaj mislil je, ko je naravo,
Je prvič tvoje dela bral?

Neznani občut ga više dviga,
Vir svoje bitnosti spozna,
I ve, da kar mu v žilah šviga,
V višavi svoj iztok ima,
Spozna namembe glas visoke,
Spozna, kdo oče mu je bil,
I zmišlja misli si globoke,
Ki jih je v viru večnem pil.

I kot studenc, ki iz oblaka
Se je napil dežja moči,
Veselo čez skalovje skaka
I v morje svojo moč vali,
Da spet dobi, kar je oddalo,
I kar dobi, da spet odda,
I spleta tak verigo zalo
Narave vedno znovega:

Tako se človek spenja više,
I kar pod solncem ne dobi,
S hrepenjem na višavi iše
I v viru večnim zadobi.
I sreče skorej nezaveden
Jo vender dan na dan pijé
I blagodarov miglej sleden
Število nanj nebrojno spe.

Da srečnimu tako sijalo
Bilo bi solnce vekomej!
Pa dni je taci dani malo,
Nestalno ruši čas naprej;

Pa dan nesreče že se bliža,
Trenutek čeren prihiti
I k tlam i v prah ga spet poniža,
Nebeški žar skor zaduši.

Prah bivši, kaj da je, spregleda,
I žar goreč mu serce žge,
Oko mu še na kviško gleda:
Ne moč, obup iz njega zre.
I kakor reka v sili ljuti
Razbiti skuša terdni jez;
Tako zajezo človek čuti,
Pa pot zaperta mu je čez.

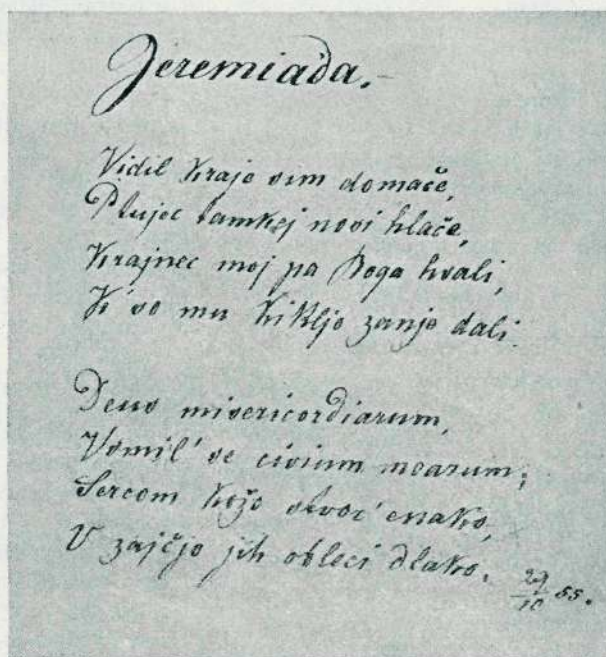
I glas nesreče se razlega
I moči tok solza oči,
Da mili glas do neba sega,
Do vrat nebeških se glasi.
Rešenje milost misli večna,
V človeku vžge se upa žar:

Nehala doba bo nesrečna,
Ko steče vekov kolobar!

I milo zablješčeča nada
Nov vez storiti mu veli,
Aldove na altar poklada,
Preliva nežnih jagnet kri:
Zastojn zdihuje hrepeneče
I kliče serce njega: Mir!
Da let nesreče polnih steče
Še več, kot sto desetkrat štir.

Pa čas odločen' se je stekel,
Napočil dneva svitli žar,
Nesreče se oblak razlekel,
I srečna je nesrečna stvar;
Sam duh nebeški jo je zbudil,
K' ozerl se je na svet proklet,
Da jez poprešni se je zgrudil
I človek bil je človek spet.

1854.

Simon Jevtke

